

Силабус

Назва дисципліни: Професійна освіта: технології навчання дорослих				
Мета дисципліни – формування у здобувачів третього рівня вищої освіти здатності до науково обґрунтованого проєктування, реалізації та аналізу освітніх процесів у сфері навчання дорослих у контексті професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти з урахуванням сучасних педагогічних, дидактичних, цифрових і андрогогічних підходів. Основні компетентності, що формуються: ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї в умовах професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. ЗК-3. Здатність генерувати нові ідеї на основі етичних міркувань (мотивів) ЗК-4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК-5. Здатність діяти на основі системного наукового світогляду, професійної етики, загального культурного кругозору. ЗК-6. Здатність до професійного та особистісного розвитку СК-2. Здатність застосовувати широкий спектр цифрових засобів, інструментів, ресурсів і технологій, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї. СК-3. Здатність реалізовувати науково-педагогічну діяльність та управління освітнім процесом у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї на основі сучасних наукових підходів. СК-4. Здатність реалізовувати результати наукової діяльності на засадах підприємництва. СК-6. Здатність здійснювати професійну підготовку майбутнього фахівця відповідно до сучасних вимог ринку праці та суспільних потреб.				
РН6 (ІК, ЗК-4, ЗК-5, СК-3)				
РН7 (ІК, ЗК-3, СК-4)				
РН9 (ІК, ЗК-4, ЗК-6, СК-2, СК-6)				
РН6. Інтегрувати передові концептуальні та методологічні підходи з науково-дидактичних, виховних, адаптивних та інших основ професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї. РН7. Розробляти інноваційні методи і практики викладання конкретних навчальних дисциплін, посібники, підручники у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї на основі системного наукового світогляду з використанням інноваційних педагогічних технологій. РН9. Застосовувати традиційні, інноваційні та цифрові технології навчання у професійній освіті, демонструючи їх практичну ефективність у викладацькій та/або дослідницько-інноваційній діяльності.				
Мова викладання	Семестр	Кредити ECTS / Тип дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Викладач	Навчальне навантаження

Укр.	1	3 / вибіркова	Лаврентьєва О.О., д.п.н., проф.	90 год. (16 год. лекцій, 14 год. практичних занять, 51 год. самостійної роботи, 9 год. індивідуальна робота)
Результати навчання По закінченню вивчення дисципліни студенти будуть здатні		Методи викладання, навчання		Форми оцінювання (поточний та підсумковий контроль)
РН-6: РН-6.1. Знати сучасні концептуальні засади та методологічні підходи до організації навчання дорослих у сфері професійної освіти. РН-6.2. Інтегрувати педагогічні, дидактичні та адаптивні стратегії навчання дорослих у професійну підготовку фахівців. РН-6.3. Аргументовано презентувати підходи до навчання дорослих у професійній (професійно-технічній) та фаховій передвищій освіті в міждисциплінарному середовищі.		Проблемна лекція, дискусія за матеріалами вивчених літературних джерел, семінар-дебати, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, робота в мікрогрупах, мікровикладання, семінар-вирішення ситуаційних задач аналіз конкретних ситуацій (case-study), презентації, пошук в Інтернет, індивідуальне проектування		Усні відповіді на запитання, вирішення задач (проблемних ситуацій), пояснення розв'язання задач, оцінювання презентації, оцінювання роботи в групі, оцінювання мікровикладання
РН-7: РН-7.1. Усвідомлювати інноваційні підходи до створення методичного забезпечення (методик, посібників, підручників) для навчання дорослих. РН-7.2. Розробляти авторські методики навчання дорослих із використанням інноваційних педагогічних технологій. РН-7.3 Створювати методичні матеріали відповідно до принципів андрогогіки та потреб дорослих здобувачів освіти. РН-7.4. Брати відповідальність за якість і наукову обґрунтованість створених дидактичних матеріалів для дорослої аудиторії		Мультимедійні лекції, практичне заняття, пошукова робота, аналіз кейсів, групова робота, мозковий штурм, метод проєктів, самостійна робота, мікровикладання, тестовий контроль, пошук в Інтернеті		Практичні завдання, критичний аналіз, презентація проєкту, участь у груповій дискусії, усні відповіді, практична демонстрація, есе, тестовий контроль, оцінювання мікровикладання, оцінювання індивідуальних дослідницьких завдань
РН-9: РН-9.1. Знати можливості традиційних, інноваційних та цифрових технологій у професійному навчанні дорослих. РН-9.2. Проєктувати освітні середовища для дорослих із використанням гнучких технологічних рішень. РН-9.3. Обґрунтовувати вибір технологій навчання у професійній		Проблемна лекція, «круглий стіл» за тематикою самостійної пошукової роботи, семінар-дебати, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, робота в мікрогрупах, мікровикладання		Усні відповіді на запитання, вирішення задач (проблемних ситуацій), участь в рольовій грі (діловій грі)

освіті дорослих під час наукової дискусії або розроблення проєктів. РН-9.4. здійснювати самостійне оновлення цифрової та методичної бази викладання фахових дисциплін із урахуванням сучасних тенденцій у професійній освіті та освіті дорослих.		
Оцінювання		
Критерії оцінювання		
Підсумкова оцінка в результаті 100% постійного оцінювання: 30% – активність на практичних заняттях 10% – МКР1, МКР2 40% – виконання завдань для самостійної роботи 20% – виконання та захист індивідуального проєкту <i>Виконання індивідуального проєкту може бути зараховано за умови наявності відповідного сертифіката або іншого документа за тематикою навчальної дисциплін або участь в міжнародному підвищенні кваліфікації, семінарі, вебінарі, кваліфікаційному тренінгу в рамках неформальної освіти, у т.ч. під час навчання під час навчання на онлайнкурсах від Prometheus, Coursera, Edex, CHAN Academy edX, EdEra та ін. (підстава¹).</i>		
Критерії оцінювання активності та доповненням відповідей інших на практичному занятті		
0–1 бали	низька активність під час заняття, участь мінімальна або відсутня; під час обговорення теми проявляється байдужість, відсутність зацікавленості, не задаються питання; не надаються приклади або особисті спостереження	
2-3 бали	помірна активність, участь у дискусії і виконанні практичних завдань; виступи поодинокі, але з елементами роздумів та інтерпретації; висловлюються судження, але вони обмежені темою заняття; використовуються приклади, але не завжди конкретні чи повні. Аспірант доповнює відповіді інших. Проте, ці доповнення інколи повторюють аргументацію та фактичний матеріал доповідача.	
4-5 балів	висока активність, регулярна участь у всіх аспектах заняття; проявляється ініціативність у дискусіях, надаються чіткі й обґрунтовані відповіді; задаються питання, що сприяють розвитку теми; підтримується жива взаємодія з викладачем та іншими аспірантами; використовуються різноманітні приклади та власні дослідження, демонструється розуміння матеріалу. Аспірант доповнює відповіді інших. Цінність доповнення в умінні привернути увагу до тих аспектів обговорюваного питання, що не знайшли свого висвітлення у виступі доповідача.	
Критерії оцінювання підготовлених відповідей на практичному занятті		
4-5 балів	Аспірант у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання	
2-3 бали	Аспірант володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні	
1 бал	Аспірант загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стислу	

¹ ПП-551-069 Положенні про підготовку здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» (пп. 3.13).

	характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні
0 балів	Аспірант за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але його відповідь неточна, неповна, головний зміст матеріалу не розкрито, аргументація та власне розуміння питання майже відсутні; аспірант із помітними труднощами використовує певні знання у вирішенні завдань
Критерії оцінювання поточних практичних робіт	
0–1 бали	завдання виконано частково з помітними пропусками та суттєвими недоліками; аналіз слабкий, без логічних зв'язків і прикладів; завдання виконано стандартно, без творчого підходу, неструктуроване і важко сприймається; неправильно використані терміни, що свідчить про нерозуміння принципів дисципліни
2–3 бали	завдання виконано з недоліками та пропусками; аналіз частково логічний, але потребує уточнень; аргументація недостатньо глибока; є творчі елементи, але не всі ідеї оригінальні; завдання структуроване, але з незначними проблемами в організації; терміни використано правильно, але є неточності
4–5 балів	завдання виконано повністю, чітко і детально; аналіз логічний, глибокий та добре аргументований, з прикладами; завдання оригінальне, креативне, має чітку структуру і легко сприймається; використано правильні терміни
Підсумковий контроль	
Критерії оцінки відповіді на питання	
9 – 10 балів	Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосовувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію
8 балів	Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосовувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.
6 – 7 балів	Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Аспірант самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.
5 балів	Знання неповні, поверхневі. Аспірант відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.
3 – 4 бали	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.
2 – 3 бали	Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.
0 – 1 балів	Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень
Критерії оцінки підготовки та захисту індивідуального проєкту (дослідницький)	
16-20 балів	Аспірант творчо поставився до виконання індивідуального проєкту, самостійно здобув і використав наукову інформацію з авторитетних джерел (наукові журнали, бази даних, монографії тощо) для виконання професійно спрямованого індивідуального проєкту, пов'язаного із тематикою наукового дослідження; використав доцільні методи дослідження та обробки результатів; аргументовано

	презентує його, виявляючи комунікативну гнучкість під час обговорення та нестандартність мислення; надає повні, логічні, структуровані відповіді на запитання під час презентації, використовує точну термінологію, наводить приклади або аргументи для обґрунтування відповіді; використано творчий підхід, продемонстровано глибоке розуміння матеріалу. Презентація за формою та змістом відповідає поставленому завданню. Здобувач демонструє відмінне володіння навчальним матеріалом, дотримується регламенту та дає грамотні коментарі до демонстрації.
11-15 балів	Аспірант достатньо відповідально поставився до виконання індивідуального проєкту, самостійно здобув і використав наукову інформацію з авторитетних джерел (наукові журнали, бази даних, монографії тощо) для виконання професійно спрямованого індивідуального проєкту, пов'язаного із тематикою наукового дослідження; проєкт чіткий, комплексний, з повним обґрунтуванням кожного етапу; аспірант аргументовано презентує його, виявляючи комунікативну гнучкість під час обговорення та нестандартність мислення; надає повні, логічні, структуровані відповіді на запитання під час презентації, використовує точну термінологію, наводить приклади або аргументи для обґрунтування відповіді; продемонстровано глибоке розуміння матеріалу. Презентація добре оформлена та приваблива. Аспірант відповідає на поставлені під час захисту питання, надає грамотні коментарі до демонстрації.
6-10 балів	Аспірант достатньо відповідально поставився до виконання індивідуального проєкту, самостійно здобув і використав наукову інформацію з авторитетних джерел (наукові журнали, бази даних, монографії тощо) для виконання професійно спрямованого індивідуального проєкту, пов'язаного із тематикою наукового дослідження; проєкт чіткий, комплексний, з повним обґрунтуванням кожного етапу. Водночас, аспірант відповідає не на всі поставлені під час захисту питання, має ускладнення із наданням коментарів до демонстрації
1-5 балів	Аспірант не зовсім відповідально поставився до виконання проєкту, який охоплює ключові аспекти теми, але при цьому йому частково бракує глибини або деталізації; презентує проєкт дотримуючись завчасно підготовленого тексту; презентація оформлена з незначними недоліками. Аспірант відповідає лише на окремі поставлені під час захисту питання, має значні ускладнення із наданням коментарів до демонстрації
0 балів	Аспірант безвідповідально поставився до виконання проєкту, не дотримався поставлених вимог, презентація та оформлення не відповідають вимогам. Аспірант відповідає лише на окремі поставлені під час захисту питання, має ускладнення із наданням коментарів до демонстрації.

Зміст

ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ

Лекція 1. Андрагогіка: предмет, система понять, основні принципи

1. Предмет андрагогіки, система понять, основні принципи.
2. Андрагогіка як сфера соціальної практики і навчальна дисципліна.
3. Етапи розвитку теорії і практики навчання дорослих у міжнародному досвіді та в Україні.
4. Цифровий вимір андрагогіки.

Лекція 2. Доросла людина як суб'єкт навчання

1. Поняття дорослості. Вікова періодизація. Динаміка життєвої проблематики дорослої людини та її взаємозв'язок з освітою.
2. Професійно-особистісне становлення людини в системі безперервної освіти. Специфіка вікових інформаційних запитів.
3. Специфіка освіти в дорослому віці.
4. Освіта дорослих як структурний компонент системи безперервної освіти і соціальний

інститут.

5. Актуалізація цифрових навичок дорослого учня як чинника його включення в освітнє середовище.

Лекція 3. Андрагогічні засади професійного розвитку

1. Андрагогічні завдання базової професійної підготовки (технікуми, коледжі, університети та академії). Моделі довшівської і вищої професійної підготовки. Інновації в сучасній системі безперервної професійної освіти.
2. Принципи організації навчання дорослих в освітніх установах додаткової професійної освіти.
3. Розвиток професійно-особистісного потенціалу в системі підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів. Професійна атестація кадрів.
4. Андрагогічні аспекти підготовки кадрів вищої науково-педагогічної кваліфікації.
5. Цифровізація як чинник оновлення змісту професійної підготовки дорослих і трансформації інструментів оцінювання.
6. Мікрокваліфікації та сертифікатні програми як інструменти індивідуалізованого розвитку фахівця впродовж життя.

Лекція 4. Сучасна практика навчання дорослих

1. Принципи адаптивної системи навчання дорослих.
2. Блочно-модульна організація навчання. Модульні програми та їх властивості.
3. Форми навчально-професійної діяльності в розвитку персоналу організації.
4. Моделі контекстного навчання: семіотична (знакова), імітаційна, соціальна.
5. Використання технології «case-study». Проєктування в системі навчання дорослих.
6. Інтеграція цифрових платформ у контекстне навчання дорослих як шлях до розвитку автономії та практичної спрямованості.

Лекція 5. Корпоративне навчання в системі освіти дорослих

1. Корпоративне навчання в системі управління персоналом.
2. Формування корпоративної системи навчання та підвищення кваліфікації в організації.
3. Технології формування в організації інформаційно-освітнього середовища.
4. Форми корпоративного навчання персоналу: програми особистісного зростання; семінари; тренінги; курси та програми підвищення кваліфікації.
5. Андрагогічна функція керівника установи в системі розвитку організації.
6. Цифрова трансформація системи корпоративного навчання як інструмент її масштабування.

Лекція 6. Дистанційне навчання в системі освіти дорослих

1. Освіта дорослих в режимі дистанційного навчання.
2. Організаційні моделі дистанційного навчання дорослих.
3. Цифрові платформи, електронні курси, MOOC, інструменти зворотного зв'язку. Формування цифрової грамотності дорослих здобувачів освіти.
4. Е-андрагогічні підходи до підтримки самостійної та змішаної форми навчання.

Лекція 7. Навчання дорослих у системі бізнес-шкіл

1. Організація роботи бізнес-шкіл. Робота корпоративних бізнес-шкіл зарубіжних і українських підприємств.
2. Поняття про бізнес-інкубатор.
3. Організація та технологія проведення програм розвитку лідерства.
4. Роль цифрових інструментів у бізнес-освіті дорослих.
5. Можливості персоналізованого навчання в системі бізнес-освіти через короткострокові програми і мікрокваліфікації.

Лекція 8. Андрагогічний потенціал неформальної освіти дорослих

1. Характеристика нетрадиційних форм навчання для дорослих. Просвітницькі установи, що сприяють підвищенню загальної і професійної культури населення. Народні школи і університети. Просвітницька роль музеїв.
2. Основні джерела освітньої інформації для сучасних сімей. Моделі освітньої допомоги сім'ї. Принципи організації сімейної освіти. Проблеми сучасного сімейного консультування.
3. Зміст і структура вільного часу сучасної дорослої людини. Специфічні вікові запити у сфері реалізації інтересів у дозвіллі.
4. Освітній туризм у навчанні дорослого населення.
5. Цифрові платформи в підтримці неформального та самоорганізованого навчання.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

1. Доросла людина як суб'єкт навчання у системі безперервної освіти
2. Андрагогічні засади професійного розвитку дорослих
3. Сучасна практика навчання дорослих
4. Корпоративне навчання в системі освіти дорослих
5. Дистанційне та змішане навчання дорослих
6. Навчання дорослих у системі бізнес-освіти
7. Неформальна освіта дорослих як ресурс саморозвитку

Література

Обов'язкова

1. Дубасенюк О.А., Самойленко О.А. Основи андрагогіки (для фахівців у галузі освіти дорослих): навч.-методичний посібник. Житомир: Видво ЖДУ ім. І. Франка, 2020. 247 с.
2. Лук'янова Л. Освіта дорослих: сучасні стратегії і практики в Україні та зарубіжжі : монографія. Київ: ТОВ «Юрка Любченка», 2020. 340 с.
3. Марчук А. В. Андрагогіка : навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 300 с
4. Навчання дорослих в умовах формальної і неформальної освіти: теорія і практика: монографія / М.П. Вовк, Л.Ю. Султанова, Н.О. Філіпчук, С.О. Соломаха, Ю.В. Грищенко. Київ, 2019. 498 с.
5. Професійна освіта: андрагогічний підхід: монографія / кол. авторів; за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2018. 452 с.
6. Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високорозвинутою економікою / Л. П. Пуховська, А. О. Ворначев С. В. Мельник Ю. І. Кравець за наук. ред. Л. П. Пуховської. Київ: «НВП Поліграфсервіс», 2014. 231 с.
7. Професійний розвиток персоналу підприємств у країнах Європейського Союзу: посібник / Л. П. Пуховська, А. О. Ворначев, С. О. Леу ; за наук. ред. Л. П. Пуховської. Київ: ІПТО НАПНУ. 2015. 176 с.
8. Технології навчання дорослих в умовах формальної і неформальної освіти: практичний посібник / М.П. Вовк, Н.О. Філіпчук, Ю.В. Грищенко, С.О. Соломаха, Л.Ю. Султанова. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 347 с.
9. Bouchrika I. The Andragogy Approach: Knowles' Adult Learning Theory Principles for 2024. URL: <https://research.com/education/the-andragogy-approach>
10. Hughes P.C., Yarbrough J. Self-Directed Learning and the Academic Evolution from Pedagogy to Andragogy. Hershey, PA: Information Science Reference, IGI Global, 2022. 276 p.

Додаткова

1. Жосан О. Андрагогічні засади навчання людини впродовж життя. *Педагогічний вісник*. 2023. № 1-2. С. 11-16.

2. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти : монографія / за наук. ред. д. пед. н., проф. Л. З. Ребухи. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 143 с.
3. Лаврентьєва О.О. Крупский О.П. Дидактика цифрової епохи: виклики, можливості та перспективи розвитку. *Alfred Nobel University Journal of Pedagogy and Psychology*. 2024. № 2 (28). С. 37-49.
4. DOI 10.32342/3041-2196-2024-2-28-4
5. Лук'янова Л. Концепція діяльності Університетів третього віку / Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ: Вид-во ТОВ «Юрка Любченка». 2021. 70 с.
6. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Історія розвитку теорії та практики освіти дорослих і андрагогіки» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки денної та заочної форми навчання / Уклад.: Я.В.Топольник. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2020. 338 с.
7. Огієнко О. І. Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах: монографія / за ред. Н.Г. Ничкало. Суми: Еллада, 2008. 444 с.
8. Сбруєва А.А. Єременко І.В. Формування європейського виміру забезпечення якості вищої освіти в контексті інтернаціоналізації освітнього простору. СумДПУ імені АС Макаренка. 2019. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=YBR7gMcAAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdate
9. Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід: монографія / ред. В. О. Радкевич. Київ: ІПТО НАПН України, 2018. 223 с.
10. Malcolm S. Knowles, The Adult Learner: The Definitive Classic in Adult Education and Human Resource Development. 9th. New York: Routledge, 2020. 420 p.
11. The Handbook of Adult and Continuing Education / Edited By Tonette S. Rocco, M Cecil Smith, Robert C. Mizzi, Lisa R. Merriweather, Joshua D. Hawley. New York: Routledge, 2020. 524 p.

Інформаційні ресурси

Адреси електронних бібліотек:

1. Бібліотека ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля». URL: <https://lib.duan.edu.ua/uk/>
2. Бібліотека імені В. Вернадського. URL: <http://w.w.nbu.gov.ua/>
3. Бібліотека імені Максимовича. Київський національний університет імені Т.Г. Шевченка. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/eng/title4.php3>
4. Бібліотека ОНУ імені І.І. Мечникова. URL: <http://lib.onu.edu.ua/>
5. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського. URL: <http://dnppb.gov.ua/ua/history/>

Інтернет-джерела

1. <https://mon.gov.ua/ua> – сайт Міністерства освіти і науки України
2. <http://naps.gov.ua/> – сайт Національної академії педагогічних наук України
3. <https://imhttps://imzo.gov.ua/zo.gov.ua> – сайт Інституту модернізації змісту освіти
4. <http://osvita.org.ua> – освітній портал (каталог освітніх ресурсів, новини освіти).
5. <http://osvitanet.com.ua/> – навчально-методичний сайт ЗАТ – Інститут передових технологій.
6. <http://iat.kiev.ua/> – Інститут передових технологій.
7. <http://www.edu-ua.net> – освітня українська мережа.
8. <http://www.ednu.kiev.ua/> – Educational Network Ukraine (українські інформаційні ресурси, пов'язані з освітніми організаціями, інформація про системи освіти найбільш розвинутих країн, гранти, преса, виставки, конференції, фірми та ін.).
9. <http://www.osvita.org> – освітньо-консультативний центр – Освіта.
10. <http://o-svit.iatp.org.ua> – каталог освітніх ресурсів О-СВІТ: інформація для учнів, студентів,

педагогів, науковців. 11. http://www.osvita.org.ua/ – освітній портал (події освіти, статті тощо). 12. http://proftekhsosvita.org.ua/uk/ – портал професійно-технічної освіти України. 13. http://khnu.km.ua/angl/j/arch – Порівняльна професійна педагогіка. Міжнародний науковий фаховий журнал. 14. http://pps.udpu.edu.ua/ – Науковий журнал «Порівняльно-педагогічні студії»/ The “Studies in Comparative Education”/. 15. https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources – CEDEFOP/ Publications and Resources. 16. https://www.unesco.org – UNESCO. 17. https://eera-ecer.de/ – EERA.	
Політика курсу	
<i>Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності</i>	– у нашому університеті академічна доброчесність передбачається за замовчуванням, це означає, що всі здані роботи є результатом розумової праці та творчості аспірантів; – академічна доброчесність несумісна зі списуванням, фабрикацією, фальсифікацією та плагіатом; – у разі використанні праць, ідей чи положень, які належать іншим дослідників, їх слід підтвердити посиланням на відповідне джерело; – якщо аспірант запозичив виконані завдання в іншого, завдання не буде прийняте і буде оцінене в 0 балів (без права перездати); – якщо аспірант помічений у списуванні, завдання не буде прийняте і буде оцінене в 0 балів; з політикою щодо академічної доброчесності можна ознайомитись на сайті Університету: https://old.duan.edu.ua/yakist/akademichna-dobrochesnist.html
<i>Політика курсу щодо супроводу аспірантів з особливими освітніми потребами</i>	– мають право на індивідуальний підхід; – мають право на вибір форм і методів контролю, створення індивідуальної освітньої траєкторії; – можуть звертатися до викладача через електронну пошту або спеціальні функції платформи Google Classroom для обговорення індивідуальних потреб і корекції графіку навчального процесу; – у разі необхідності буде надана можливість звертатися за підтримкою до психологів або консультантів (кафедра психології та педагогіки), щоб подолати стрес або інші труднощі, пов'язані з навчанням; – у разі технічних труднощів, студенти можуть використовувати робочі місця в бібліотеці Університету; – можливе навчання за індивідуальним графіком, який оформлюється відповідно до п. 3.4 Положення про організацію освітнього процесу (https://duan.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/pp-551-047-polozhennya-pro-orhanizatsiyu-osvitnoho-protsesu-12-red.pdf)
<i>Політика щодо відвідування та виконання завдань</i>	– відвідування лекційних занять не оцінюється але є бажаним, оскільки навчальний матеріал викладається в доступній формі та є можливість обговорення дискусійних питань та уточнення незрозумілих моментів; – для аспірантів, які бажають продемонструвати відмінні результати навчання, активна робота на лекційних заняттях просто необхідна. Однак відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно; – активна участь аспіранта на практичних заняттях є обов'язковою. Рейтинг аспіранта значною мірою формуватиметься за результатами

	його роботи на практичних заняттях, виконання завдань для самостійної роботи та індивідуального завдання; – кожне пропущене практичне заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг аспіранта з дисципліни; – у разі пропуску практичного заняття обов'язково повинні бути вивчені теми, а також виконані всі завдання; – контроль знань (розуміння) аспірантом пропущених тем (виконання завдань) відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій, який опубліковано в електронному розкладі чи через листування електронною поштою (lavrenteva.o@duan.edu.ua); – аспірант на практичному занятті може використовувати підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття (або передбачених завданням), однак висловлювати позицію, читаючи з аркуша паперу не варто.
<i>Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології</i>	– обов'язкове дотримання правил внутрішнього розпорядку Університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні з усіма учасниками освітнього процесу; – під час проведення навчальних занять електронні пристрої та телефони мають перебувати в безшумному режимі роботи;
<i>Політика щодо користування Zoom під час навчання</i>	– не передавати доступ до Zoom-конференції стороннім особам. Втручання сторонніх осіб у проведення онлайн-занять розглядається як онлайн-правопорушення – зрив освітнього процесу та несанкціоноване втручання у роботу викладачки з аспірантами; – підключатись до онлайн-занять під своїм іменем, щоб викладачка мала змогу ідентифікувати аспіранта і не впускати сторонніх осіб. Якщо викладачка не побачить реальне ім'я аспіранта у списку присутніх, вона буде вимушена попросити аспіранта залишити онлайн-аудиторію, або навіть самостійно видалити з конференції; – вимикати мікрофон на занятті та вмикати тільки тоді, коли є потреба відповідати або задати запитання.
<i>Політика щодо оцінювання</i>	– оцінювання за навчальною дисципліною є рейтинговим та визначається з урахуванням виконання поточної і самостійної позааудиторної роботи та результатів підсумкового модульного контролю; – окремі види самостійних робіт можуть бути зараховані за результатами проходження курсів у MOOK, тематика яких відповідає змісту курсу; – за завдання, які виконані невчасно без поважних причин, студент може отримати штрафні бали; – оцінювання за навчальною дисципліною є рейтинговим та визначається з урахуванням поточної освітньої діяльності аспіранта (з урахуванням тем самостійної роботи та індивідуального завдання) – максимальну кількість балів, яку аспірант може набрати під час засвоєння навчальної дисципліни – 100 балів; – модульний контроль здійснюється після завершення вивчення всіх тем модуля на останньому практичному занятті модуля; – у разі відсутності навчального проєкту, студент не може претендувати на загальну оцінку рівня А;
<i>Політика щодо оскарження результатів</i>	– після отримання коментарів від викладача з аргументацією щодо оцінки, студент має право на додаткові роз'яснення; – якщо питання залишається невирішеним, студент має право

<i>контрольних заходів оцінювання</i>	звернутися до завідувача кафедри психології та педагогіки у письмовій (npvolkova@yahoo.com) чи усній формі (ауд. 2409); – усі запити на переоцінку мають бути зроблені в письмовій формі;
<i>Політика щодо дедлайнів та відпрацювання</i>	– роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку (–1 бал запізнення від 1 до 7 днів, –2 бали запізнення більше ніж на 7 днів); – відпрацювання пропущених занять відбувається шляхом самостійного опанування аспірантами навчального матеріалу із наступною перевіркою отриманих знань у письмовій формі; – відпрацювання пропущених занять аспірантами проводиться в індивідуальному порядку.
<i>Політика щодо підвищення оцінки з дисципліни</i>	– аспірант має право підвищити оцінку з дисципліни відповідно до пп.2.4.5. Положення про організацію освітнього процесу (https://duan.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/pp-551-047-polozhennya-pro-orhanizatsiyu-osvitnoho-protsesu-12-red.pdf); – заява на підвищення оцінки має бути оформлена у загальному деканаті.
<i>Політика щодо скарг і пропозицій аспірантів</i>	– аспірант/ка може обговорити скаргу з викладачем після заняття. Якщо питання залишається невирішеним, аспірант/ка має звернутися до завідувача кафедри психології та педагогіки; – протягом вивчення курсу аспіранти можуть звернутися до викладача з пропозиціями щодо вдосконалення (доповнення, зміни та ін.). Дані пропозиції можуть бути висловлені усно або письмово (електронною поштою lavrenteva.o@duan.edu.ua).